

Vraag nr. 19
van 14 oktober 1998
van de heer JOHAN MALCORPS

Boekentassen – Gewicht

Tachtig tot negentig procent van de Vlaamse schoolkinderen zeult met boekentassen die te zwaar zijn. Het gewicht van boekentassen bedraagt dikwijls meer dan tien procent van het gewicht van de kinderen, tot zelfs twintig procent. Er wordt een verband gelegd met rugklachten, hoewel ook een slechte zithouding en gebrek aan lichaamsbeweging verklarende factoren zijn voor rugklachten. Er is ook het probleem van de veiligheid van het woon-schoolverkeer (voor fietsers).

Dit alles bleek uit enquêtes en onderzoek van ouders, bijvoorbeeld van de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV), kine-sisten, het Medisch Schooltoezicht (MST), de Vlaamse Gemeenschap zelf.

Er werd de laatste jaren aandacht besteed aan dit probleem in het onderwijstijdschrift *Klasse*, in *Klasse voor Ouders*, in *Test-Gezondheid* en op veel andere fora. Er werd een video gemaakt voor scholen. In het kader van het Gezondescholennetwerk werden ook reeds acties ondernomen (zoals het wegen van boekentassen en het voorzien van opbergkastjes op school).

Rond dit thema werden reeds enige parlementaire vragen gesteld. Maar bij het begin van het nieuwe schooljaar 1998-1999 blijft het probleem even acuut.

1. In welke mate wordt in scholen aan dit probleem ernstig gewerkt ? Is het bekend in hoeveel scholen boekentassen worden of werden gewogen ? In hoeveel scholen ook daadwerkelijk wordt ingegrepen om het overwicht tegen te gaan (door in meer opbergruimte in de klas te voorzien of de samenstelling van de boekentas in overleg met ouders en leerkrachten te bewaken) ?
2. Welke concrete stimulansen worden er gegeven vanuit het beleid, het Medisch Schooltoezicht, de schoolinspecties ? Welke maatregelen zijn er reeds overwogen indien er op het terrein geen verandering intreedt ?
3. Is er onderzoek naar de effecten van de lopende bewustmakingsacties ? Moeten kinderen effectief minder zware boekentassen torsen ?

Op het eerste gezicht lijkt er in de praktijk weinig of zelfs niets te veranderen.

4. Welke acties worden dit jaar voortgezet, welke nieuwe acties zijn er terzake gepland ? Hoe zal het effect daarvan worden gemeten ?

N.B. Deze vraag werd eveneens gesteld aan mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid.

Antwoord

Er dient eerst en vooral te worden verwezen naar de eerder gestelde schriftelijke parlementaire vragen, namelijk vraag nr. 100 van 6 januari 1997 van mevrouw Marijke Dillen van de heer Luc Van den Bossche (*Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 9 van 7 februari 1997, blz. 797 – red.*), vraag nr. 44 van 6 januari 1997 van mevrouw Marijke Dillen aan mevrouw Wivina Demeester-De Meyer (*BVA nr. 10 van 21 januari 1997, blz. 919 – red.*), vraag nr. 64 van 21 november 1997 van de heer Stefaan Platteau aan de heer Luc Van den Bossche (*BVA nr. 8 van 30 januari 1998, blz. 1054 – red.*).

Toenmalig minister bevoegd voor Onderwijs Luc Van den Bossche zegt het probleem te kennen. Hij verwijst naar plaatselijke initiatieven vanuit de psycho-medisch-sociale centra (PMS) en het Medisch Schooltoezicht in samenwerking met de scholen. Ik kan hier verwijzen naar de artikelen in *Klasse* :

- *Klasse voor Ouders*, 3 (november 1996), blz. 1 en 8 ;
- *Klasse voor Leerkrachten*, 70 (december 1996), blz. 19 en 28-29 ;
- *Klasse voor Leerkrachten*, 71 (januari 1997), blz. 36-37 (verzamelt reacties van ouders op het artikel in nr. 70) ;
- *Klasse voor Ouders*, 5 (januari 1997), blz. 8 ;
- *Klasse voor Jongeren*, 2 (februari 1997), blz. 3 ;
- *Klasse voor Leerkrachten*, 73 (maart 1997), blz. 36-38 (lezersbrief) ;
- *Klasse voor Leerkrachten*, 73 (juni 1997), blz. 40-42 (lezersbrief) ;
- *Klasse voor Ouders*, 12 (oktober 1997), blz. 8 ;
- *Klasse voor Ouders*, 14 (december 1997), blz. 6-8 ;
- *Klasse voor Ouders*, 18 (april 1998), blz. 6-7.

Minister Van den Bossche wijst er in zijn antwoord op de vraag van de heer Platteau ook op dat deze materie slechts ten dele tot de bevoegdheid van de Onderwijsminister behoort. Gedetailleerde voor-
schriften inzake het gewicht van boekentassen, schoolmeubilair en dergelijke overschrijden zijn toezichtopdracht. Hierbij dient evenwel te worden verwezen naar de samenwerkingsafspraken tussen de scholen en het Medisch Schooltoezicht. School-
artsen laten niet na bij de scholen aan te dringen op maatregelen wanneer zich klachten voordoen waarvan de oorzaak aanwijsbaar is in bijvoorbeeld het meubilair of het gewicht van de boekentassen.

Vandaag geldt hiervoor nog steeds hetzelfde : lokaal worden in sommige scholen en in samenwerking met oudercomités initiatieven genomen om boekentassen te wegen en ze lichter te maken. In De Brug, 41 (februari 1998), nr. 1 doet het VCOV verslag van een door haar opgezette actie om kinderen, ouders en leraren bewust te maken van het probleem.

In samenwerking met lokale ouderverenigingen werden in totaal 5.083 leerlingen in 33 scholen met en zonder boekentas gewogen. Hier wordt aangenomen dat een boekentas die meer dan tien procent van het lichaamsgewicht weegt, een te zware boekentas is.

Hieronder volgen de resultaten van dit onderzoek zoals gepubliceerd in De Brug.

Percentage leerlingen met een te zware boekentas in het lager onderwijs (LO) per graad

	1° graad LO	2° graad LO	3° graad LO
Antwerpen	64,53	66,88	69,94
BLM	50,20	64,86	67,97
Limburg	56,18	70,65	70,30
Oost-Vlaanderen	30,51	53,17	59,87
West-Vlaanderen	11,54	20,79	52,73
Totaal Vlaanderen	47,13	59,53	64,29

Percentage leerlingen met een te zware boekentas in het secundair onderwijs (SO) per graad

	1° graad SO	2° graad SO	3° graad SO
Antwerpen	—	—	—
BLM	86,27	48,76	25,00
Limburg	88,66	—	—
Oost-Vlaanderen	93,98	80,19	50,43
West-Vlaanderen	93,35	83,24	63,02
Totaal Vlaanderen	91,05	70,79	46,72